

Комплекс діагностичних процедур має стати стартовою фазою розвитку підприємства. Підприємство може й має в процесі господарської діяльності використовувати сприятливі й переборювати несприятливі чинники – умови для реалізації своїх інтересів і завдань [3, с.377].

Отже, ефективність підприємницької діяльності являє собою комплексну оцінку кінцевих результатів використання всіх ресурсів підприємства за певний період часу. У сучасній літературі існує значна кількість методів визначення ефективності підприємницької діяльності. На наш погляд, оцінку доцільно проводити з використанням інтегрального показника ефективності підприємницької діяльності, що поєднує в собі показники ефективності основних засобів, оборотних активів, трудових та фінансових ресурсів.

Література.

1. Пилипенко С. М. Теоретичні засади оцінки ефективності діяльності підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. №10. – С. 452-456. URL: <http://www.global-national.in.ua/issue-10-2016>.
2. Отенко І.П. Ефективність як основне поняття та критерій діяльності підприємства. *Бізнес Інформ*. 2020. № 6. - С. 190-195. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2020_6_26
3. Ткачук, Г. Ю. (2015). Підходи до оцінки ефективності господарської діяльності підприємства. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*, (1(31), 366–381. URL: <http://pbo.ztu.edu.ua/article/view/54491/53295>

КООПЕРАЦІЯ ЯК ОСНОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

*Корнієнко В.С., здобувач вищої освіти
kornienko.2016@ukr.net*

*Науковий керівник: Антощенкова В.В., к.е.н., доцент,
Харківський державний біотехнологічний університет*

Кооперація виникла наприкінці XVIII – на початку XIX ст. В ній об'єднувалися дрібні виробники або споживачі з метою захисту від великих підприємств, торгових капіталістів, посередників. Ідея кооперації, яка за своїм змістом може бути розглянута як економічне явище, сутність якого полягає в економічних відносинах між

партнерами в умовах співпраці з метою досягнення спільної цілі, а саме зменшення питомих витрат ресурсів на основі взаємної вигоди для всіх учасників, стала потужним компонентом і перспективним напрямком економічного зростання багатьох країн світу.

Діяльність кооперативів відбувається в певному інституційному середовищі, яке визначається як сукупність фундаментальних соціальних, політичних, правових та економічних правил у рамках поведінки людини. Головною перевагою та мотивом співпраці в кооперації є мета здобувати додатковий синергетичний ефект від взаємодії учасників. Аналіз зарубіжного досвіду доводить, що застосування найрізноманітніших форм державної підтримки є одним з найважливіших напрямів розвитку сільськогосподарських кооперативів і є важливим прикладом в українських реаліях.

Так, у США кожен 5 із 6 фермерів є членом кооперативу, 50% загальної кількості учасників кооперативів припадає на постачальницькі, 45% – на збутові. Загалом понад 30% сільськогосподарської продукції реалізується за допомогою кооперативи, фермери Сполучених Штатів переробляють 80% усього молока на кооперативних заводах [1, с.78]. У США існує дуже розвинене корпоративне законодавство, що виступає основою державної допомоги кооперативам. Країна спрямовує заходи для підтримки фермерів за допомогою кредитних установ, надаючи позики під невелику процентну ставку, забезпечує інформаційну та наукову діяльність сільськогосподарських кооперативів, готує та проводить атестацію кваліфікації персоналу сприяючись на науково-технологічний прогрес та кооперацію фермерів.

На відміну від України, основу аграрного сектору в країнах – членах Європейського Союзу становить діяльність селянських господарств, заснованих на сімейній формі власності, серед яких поширені сільськогосподарські кооперативи. Всього європейські країни через кооперативні формування в аграрному секторі реалізують більш ніж 60% усієї виробленої фермерами продукції, а скандинавські – понад 80% [2, С.77]. В основному в Україні населення реалізує в меншій кількості свою продукцію на місцевих ринках, а переважно – через посередника, який заробляє на своїх послугах, що унеможлиблює зростання рентабельності продукції та отримання додаткового доходу селянином. Тому доцільним є формування ефективної моделі кооперативів, які є ключовим механізмом самоорганізації сільських товаровиробників, за

допомогою яких забезпечувався ефективний рух продукції від виробника до кінцевого споживача [3, с.12]. У більшості кооперативних об'єднань аграрної сфери європейських країн товар, отриманий від товаровиробників, піддається обробці, пакуванню тощо, це характерно для кооперативів молочної і м'ясної спеціалізації, власників лісу, кооперативів, що здійснюють вирощування сільськогосподарських культур, розведення птахів тощо. Так, у Данії, Фінляндії, Нідерландах на регіональних та національних ринках понад 80% від всієї виробленої сільськогосподарської продукції реалізується через сільськогосподарські кооперативи. Також, в країнах ЄС ефективно функціонують сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи (постачальницькі), які здійснюють виробничо-технічне забезпечення господарств своїх членів. Так, у Швеції і Фінляндії постачальницькі кооперативи забезпечують фермерів на 60% засобами виробництва. У Франції такі кооперативи постачають приблизно 50% добрив та кормів, також через них надходить майже 2/3 зернових культур. Кооперативи у свою чергу власноруч виробляють окремі види засобів виробництва, здебільшого мінеральні добрива та корми, на забезпечення яких у Нідерландах припадає до 55%. У Франції таких кооперативів, що об'єднують 90% фермерів, приблизно 3800. Більшість із них спеціалізуються на одному виді продукції (зернова, молочна, овочева, виноградарська тощо). Через кооперативи фермери постачають 70-80% зерна, молока, яєць і м'яса птиці, вирощених свиней, овочів, фруктів, винограду. Французькі кооперативи працевлаштовують більш ніж 520 тисяч робітників, а річний товарообіг становить 77-80 млрд євро. На кооперативи у Франції припадає 60% збуту сільськогосподарської продукції. Найбільше кооперативами охоплено збут зерна – 67-70%, свинини – до 65%, понад 50% від валового виробництва молока. Переробні кооперативи Франції виробляють 40-45% загального обсягу продукції харчової промисловості, що забезпечує створення сприятливого конкурентного середовища та спонукає комерційні переробні підприємства удосконалювати економічні відносини з фермерами. Переянняття такого досвіду кооперації зі спільного застосування техніки є дуже важливим для України, бо доступ до використання високопродуктивних технологій не можливий без залучення додаткових коштів, це дасть змогу раціоналізувати використання сільськогосподарської техніки та підвищити урожайність, якість

сільськогосподарських культур і, як результат, підвищить економічний ефект. 3 березня 2021 року було прийнято постанову Кабінету Міністрів України № 175 [4] «Про затвердження модельних статутів сільськогосподарського кооперативу». Зокрема, постанова розроблена для виконання норм Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію», яким скасовано поділ сільськогосподарських кооперативів за типами на виробничі і обслуговуючі. Натомість запроваджено нову форму господарювання – сільськогосподарський кооператив, що діє з метою або без мети отримання прибутку, як один із ефективних методів економічного та соціального розвитку сільських територій.

Література.

1. Батюк Л.А., Антощенкова В.В. Інноваційно-технологічні чинники глобального економічного розвитку. Науковий економічний журнал «Інтелект ХХІ», №1, Національний університет харчових технологій, ГО «Інститут проблем конкуренції», Видавничий дім «Гельветика», Київ, 2019. С.76-80

2. Антощенкова В.В. Формування ринку молока на основі коопераційно-інтеграційних відносин / Глобалізаційні процеси в розвитку національних економік Міжнар. наук.-практ. конф. 31 березня 2016 р. 2016 р. Тернопіль: наук. клуб SOPHUS, 2016 С.14-19.

27. Антощенкова В. Основні елементи ресурсного потенціалу сільськогосподарського підприємства як основа економічної та продовольчої безпеки. Економічний аналіз. 2020. Том 30. № 3. С. 291-298.

4. Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» від 21.07.2020 № 819-IX. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/819-20#Text>

АНАЛІЗ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ ТОВАРУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

*Крупа Р.А., здобувач вищої освіти,
mamamia228rk@gmail.com*

*Науковий керівник: Андреева В.Г., к.е.н., доцент
Київський національний торговельно-економічний університет*

Підприємництво, як форма господарювання, є невід’ємною складовою ринкової економіки, її самостійним сектором, ефективність якого значною мірою впливає на темпи економічного розвитку національної економіки України. Метою функціонування підприємництва є задоволення суспільних потреб та одержання прибутку. Традиційно існують класична та інноваційна моделі